

ISSN – 2299-498X

Zeszyty
Naukowe Prawa
Konstytucyjnego

Zeszyt 3

Maj 2013

Komitet Redakcyjny

Tymoteusz Mądry – Redaktor Naczelny

Agata Bartkowiak

Maciej Pająk

Wydawca

Koło Naukowe Prawa Konstytucyjnego

„Pro publico bono”

ul. Św. Marcin 90, 61-809 Poznań

Poznań 2013

Spis treści

Agata Bartkowiak

*Obywatelstwo Unii Europejskiej – wielkie marzenie
Zjednoczonej Europy .....Str. 4*

Maciej Pająk

Zasada nadrzędności konstytucji .....Str. 15

Krzysztof Chmielewski

*System dozoru elektronicznego. Charakterystyka i
perspektywy instytucji. ....Str. 23*

Julia Chęcińska

*Konstytucyjne prawo do bezpłatnego szkolnictwa w
dobie kryzysu gospodarczego: pomiędzy pedagogią
a ekonomią .....Str. 30*

Kacper Jankowski

Tymoteusz Mądry

*Postulat ułatwienia dostępu do broni palnej –
szansa na poprawę bezpieczeństwa obywateli
czy niebezpieczeństwo dla porządku
publicznego.....Str. 37*

Kacper Jankowski
Tymoteusz Mądry

Postulat ułatwienia dostępu do broni palnej – szansa na poprawę bezpieczeństwa obywateli czy niebezpieczeństwo dla porządku publicznego

Biorąc pod uwagę potrzebę oceny wpływu broni na bezpieczeństwo mieszkańców poszczególnych państw, autorzy zdecydowali się na wybór dwóch mierników. Były to liczba sztuk broni na stu mieszkańców oraz liczba zgonów powiązanych z bronią palną na sto tysięcy mieszkańców, przy czym przez takie zgony rozumiano „nieuprawnioną śmierć celowo spowodowaną na jedną osobę przez drugą”²⁴. Wysoka wartość pierwszego z nich świadczy o stosunkowo dużej dostępności broni w handlu, czyli innymi słowy liberalnej polityce w tym zakresie. Drugi wskaźnik powinien z kolei odzwierciedlać wprost proporcjonalnie założenia polityki w danym państwie, to jest im wyższe wartości przyjmuje, tym więcej ofiar pochłaniają obecne rozwiązania dotyczące handlu bronią.

O ile przed rozpoczęciem badań, autorzy postawili tezę o silnej, dodatniej korelacji wzmiankowanych wyżej wskaźników, o tyle podjęta przez nich analiza dała zgoła odmienne implikacje. Współczynnik korelacji liniowej Pearsona wskazuje na niewyraźną korelację ujemną, jednak zarówno rozkład badanych cech, jak i wysoka wartość współczynnika zmienności resztkowej (oznaczająca duży udział czynników losowych), dyskwalifikuje wartość poznawczą tego współczynnika²⁵, postanowili oni zatem skupić się na czynnikach geopolitycznych oraz na rozwiązaniach prawnych przewidzianych przez poszczególne państwa.

---

²⁴ http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/Methodology_2012revision.pdf, UNODC

²⁵ Por.: M. Chromińska, W. Ignatczyk Statystyka. Teoria i zastosowanie.

Analiza pozwoliła wyróżnić cztery grupy państw, podzielonych ze względu na wartości mierników wybranych na początku. Były to:

1. Państwa charakteryzujące się dużymi wartościami – powyżej 14 sztuk broni na 100 mieszkańców oraz z więcej niż 5 zgonami powiązanych z bronią palną na 100.000 mieszkańców, do których zaliczono Meksyk, Panamę i Paragwaj,
2. Państwa charakteryzujące się dużą wartością ilości sztuk broni na 100 mieszkańców – powyżej 14 oraz liczbą zgonów powiązanych z bronią palną nieprzekraczającą 5 na 100.000 mieszkańców, do których zaliczono, m.in.: Stany Zjednoczone, Urugwaj, Szwajcarię, Szwecję i Nową Zelandię,
3. Państwa charakteryzujące się niską wartością wskaźnika sztuk broni na 100 mieszkańców – poniżej 14 oraz wysoką liczbą zgonów powiązanych z bronią palną na 100.000 mieszkańców – powyżej 5, były to m.in.: Ekwador, Brazylia, Kolumbia oraz Salwador
4. Państwa charakteryzujące się niskimi wartościami obydwóch wskaźników – mniej niż 14 sztuk broni na 100 mieszkańców i mniej niż 5 zgonów powiązanych z bronią palną na 100.000 mieszkańców, zaliczono do nich m.in.: Azerbejdżan, Bangladesz, Japonię i Polskę.

Dane te zbiorczo przedstawia tabela 1.

Tabela 1

Grupa	Państwo	Liczba sztuk broni na 100 mieszkańców ²⁶	Liczba zgonów powiązanych z bronią palną na 100.000 mieszkańców ²⁷
1	Meksyk	15	10,0 (2010r.)
	Panama	21,7	16,2 (2010r.)
	Paragwaj	17	7,3 (2009r.)
2	Stany Zjednoczone	88,8	3,2 (2010r.)
	Urugwaj	31,8	2,8 (2004r.)
	Szwajcaria	45,7	0,8 (2004r.)
	Szwecja	31,6	0,4 (2004r.)
	Nowa Zelandia	22,6	0,2 (2008r.)

²⁶ Small Arms Survey 2007: Guns and the City, Annexe 4: Civilian gun ownership for 178 countries, in descending order of averaged firearms

²⁷ The 2011 Global Study on Homicide, Homicides by firearms, w nawiasach podano rok, z którego pochodzą dane

3	Ekwador	1,3	12,7 (2008r.)
	Brazylia	8	18,1 (2008r.)
	Kolumbia	5,9	27,1 (2010r.)
	Salwador	5,8	39,9 (2008r.)
4	Azerbejdżan	3,5	0,1 (2008r.)
	Bangladesz	0,5	1,1 (2000r.)
	Japonia	0,6	0,0 (2008r.)
	Polska	1,3	0,1 (2009r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Small Arms Survey 2007: Guns and the City i The 2011 Global Study on Homicide.

W przypadku pierwszej grupy wyraźnie widoczne jest podobieństwo zakwalifikowanych do niej państw. Wszystkie trzy kraje muszą mierzyć się z licznymi problemami społecznymi. Zgodnie z raportami banku światowego w Panamie 37% społeczeństwa żyje poniżej progu ubóstwa, a w skrajnym ubóstwie żyje aż 19%²⁸. W Paragwaju natomiast w strefach zurbanizowanych 20,5% ludności żyje poniżej poziomu ubóstwa, w strefach wiejskich jest to nawet 28,5%²⁹. Problemem Meksyku są z kolei gangi i kartele narkotykowe. Meksyk jest największym kanałem tranzytowym pomiędzy Ameryką Płd. i Stanami Zjednoczonymi³⁰. Należy stwierdzić, że patologie społeczne, które są w tym konkretnym przypadku spowodowane biedą i skalą przestępczości zorganizowanej, przyczynia się w znacznym stopniu do zwiększenia liczby ofiar broni palnej.

Państwa drugiej grupy to kraje charakteryzujące się wysokim PKB per capita uznawane powszechnie za zamożne. Co za tym idzie, społeczeństwa zamieszkujące je posiadają rozbudowane poczucie odpowiedzialności społecznej, co w połączeniu z ograniczonym występowaniem patologii społecznych skutkuje niską liczbą zgonów powiązanych z bronią palną. Specyficznymi przykładami z tej grupy są Stany Zjednoczone i Szwajcaria. USA posiadają obecnie najwyższy na świecie wskaźnik ilości broni na 100 osób, jak również jedno z najmniej restrykcyjnych przepisów dotyczących handlu i posiadania broni na świecie. Natomiast wysoki wskaźnik

²⁸ Raport nr 18801 PAN Panama Poverty Assessment, Bank Światowy

²⁹ Raport nr 12293-PA Paraguay Poverty and the Social Sectors in Paraguay: A Poverty Assessment, Bank Światowy

³⁰ <http://konflikty.wp.pl/kat,122594,title,Szef-szefow-ucinal-glowy-ofiarom-w-koncu-sam-zginal,wid,11801279,wiadomosc.html>, M.Staniul [dostęp: 01.04.2013r.]

liczby broni w Szwajcarii powiązany jest ze specyfiką tego kraju w zakresie obowiązkowego szkolenia wojskowego³¹³².

Trzecia grupa to w większości, podobnie jak w przypadku grupy pierwszej, kraje słabsze ekonomicznie z dużym nasileniem problemów i patologii społecznych. Jednak w państwach grupy trzeciej znacznie większy odsetek stanowi broń nielegalna. Nie jest ona ujmowana w statystykach, które tym sposobem są zaniżane, ale mimo to możliwa do oszacowania³³³⁴.

Ostatnia grupa cechuje się niskim wskaźnikiem broni w obiegu oraz niską liczbą zgonów powodowanych bronią palną. Przedstawiony stan faktyczny jest następstwem restrykcyjnych rozwiązań w zakresie handlu bronią³⁵. Redukcja ilości broni dostępnej w handlu przez rozwiązania prawne jest rozwiązaniem skutecznym, jednak ograniczającym prawa jednostki.

Podsumowując należy stwierdzić, iż na świecie obowiązują bardzo różnorodne polityki względem handlu bronią. Wydaje się jednak, że ograniczanie dostępu do broni nie jest najlepszą z nich. Jak pokazują liczne przykłady państw wysoko rozwiniętych, posiadających solidne zaplecze w postaci kapitału społecznego, za liberalizacją przepisów nie musi iść wzrost przestępczości. W świadomym społeczeństwie zwiększenie dostępności do broni nie musi przynieść negatywnych następstw. Z drugiej strony istnieją liczne przykłady zaspokajania popytu przez nielegalną broń z obiegu pozarynkowego. Wydaje się w związku z tym, że skuteczniejszym sposobem będzie dostarczanie na rynek broni możliwej do kontrolowania przez państwo i służby bezpieczeństwa.

---

³¹ <http://www.pch24.pl/szwajcaria--mimo-dostepu-do-broni--przestepczosc-jest-niewielka,12302,i.html>, dostęp [01.04.2013r.]

³² <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/312457,Szwajcaria-nadal-bedzie-trzymac-bron-w-domu-2-miliony-pistoletow>, dostęp [01.04.2013r.]

³³ A. Karp, Surplus Arms in South America: A Survey

³⁴ P. Dreyfus, B. Lessing, M. de Sousa Nascimento, J. C. Purcena, Small Arms in Brazil: Production, Trade, and Holdings

³⁵ G. D. Newton, F.E. Zimring, Firearm Licensing: Permissive v Restrictive.

Bibliografia